

Şâhî Divanı'nın İki Yeni Yazma Nüshası

Üzeyir ASLAN¹

Öz

Mesud Mirza, 15. yy. Orta Asya şairlerindedir. Babası Sultan Mahmud Mirza (öl. 901/1495), dedesi ise Ebu Said Mirza (öl. 874/1469)'dır. Mesud Mirza'nın soyu Timur (öl. 808/1405)'a dayanır. Türkçe şiirlerinde "Şâhî", Farsça şiirlerinde 'Ārifî" mahlasını kullanan şairin Farsça dîvânı bugüne kadar tespit edilememiştir. Türkçe dîvânının ise İngiltere nüshaları daha önce J. Eckmann tarafından tanıtılmıştır. İndia Office Kitaplığında Turki Ms 23 ve 25 numarada bulunan bu iki nüsha esas alınarak dîvân yayını T. Mirzaev (2001) ve M. Tekcan (2005) tarafından yapılmıştır. Anılan nüshalardan başka Mesud Mirza Şâhî Dîvânı'nın iki yeni nüshası daha tespit edilmiştir. Bunlar; İran Kitabhane-yi Devlet-i Aliyye 2205 (İ) ve Bibliothéque Nationale de France Supp. Turc 295 (F)'tir. Şâhî Dîvânı'nın İ nüshası, şair henüz hayatta iken 1489'da istinsah edilmiş olup muhtemelen onun kontrolünden geçmiştir. Bu yazmada 109 şiir mevcuttur. Bunlardan 95'i diğerlerinde yok iken 3'ü F'de ve 7'si D (İngiltere nüshaları)'de de bulunmaktadır. Şiirlerin 4'ü ise bütün nüshalarda vardır. Şiirlerin 85'i remel bahrinin fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün, 1'i fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün; 5'i hezec bahrinin mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün; 1'i muzari bahrinin mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün kalıbı ile yazılmıştır. Nüshadaki 17 rubai ise ahreb kalıpları ile kaleme alınmıştır. Dîvân'ın F nüshası bir mecmua içindedir. Toplam 86 şiir ihtiva etmektedir. Şiirlerden 57'i yalnız bu yazmada bulunmakta iken 3'ü İ ve 22'si D'de de vardır. 4 şiir ise bütün nüshalarda ortakdır. F'deki şiirlerin 75'i remel bahrinin fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün, 1'i fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün; 8'i hezec bahrinin mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün, 1'i müctes bahrinin mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün kalıbı ile yazılmıştır. 1 terci'-bendin vezni ise ahrebirdir. Böylece yeni nüshalarla 155 yeni şiir ortaya çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: Şâhî Mesud Mirza, divan, Timur Ailesi, Çağatay edebiyatı.

Two New Manuscript Copies of Shâhî Dîvân

Abstract

Mesud Mirza (d. 1510) is one of the middle Asia poet lived in fifteenth century. His strain goes to Timur-i Gyurgyan (d. 1405). His father Mahmud Mirza (d. 1495) was a king in provinces of Khorasan, Hesar, Badahshan and Samarkand. Mesud Mirza has two divan, Turkish and Persian, and his penname is "Shâhî" for Turkish poems and "Ārifî" for Persian. We have known that the divan's two manuscript copies are in India Office Library. These were introduced by J. Eckmann in 1970. Later T. Mirzaev and M. Tekcan published these in 2001 and 2005 completely. Now, we learn about the existence of two manuscript copies more in Iran, we will show it with symbol of I, and Paris, we will show it with symbol of F. In this article we analyze these copies and peruse poems directionally additives to divan. The first manuscript I written in 1489, also Shahi Mesud Mirza was in life in that year, so we guess that he checked it entirely. There are 109 poems in it and 95 poems of them are not in other manuscripts. These poems' measure is ramal's fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün mostly. The second manuscript is F that takes part in a macmua and it has 87 poems. 57 poems of these are not

¹ Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, uaslan@marmara.edu.tr [Makale kayıt tarihi: 17.1.2018-kabul tarihi: 14.4.2017]

in Iran and Britain's manuscripts. The most of these is written with ramal's fā' ilātun fā' ilātun fā' ilātun fā' ilun. As a result we find out that, these two new copies of Shahi divan has 155 poems, also these are not in other copies.

Key words: Shāhī Mesud Mirza, divan, Timur Dynasty, Caghatay poetry.

1. Giriş: Şâhî Mesud Mirza ve Eseri

1.1. Hayatı

Mesud Mirza 15. yy.da yaşamış Orta Asya şairlerindedir. Babası Sultan Mahmud Mirza (857/1453-901/1495) Horasan, Hisar ve Bedahşan vilayetlerini yönetmiş, son olarak 900/1494'te altı ay Semerkand hakimi olmuştur. Sultan Hüseyin-i Baykara (öl. 912/1506) ile iki kez savaşmış, her ikisinde de yenilmiştir. Annesi, Mir Büzürg-i Tirmizî'nin kızı Hanzade Begim'dir. Dedesi Ebu Said Mirza (öl. 874/1469) 855/1451-874/1469 yılları arasında on sekiz yıl boyunca Maverâünnahir ve Horasan'da saltanat sürmüştür (Lugal 2011: 581-588). Mesud Mirza'nın soyu Timur-ı Gürgân (737/1336-808/1405)'a ulaşır. Mesud Mirza, Sultan Mahmud'un beş oğlu ile on bir kızının en büyüğüdür. Babası, henüz hayatta iken Hisar'ın yönetimini ona vermiştir (Arat 2006: 159, 163-165, 167).

Mesud Mirza 901/1495'te amcası Sultan Ahmed Mirza'nın kızı Ak Begim ile evlendi. 902/1496'da Sultan Hüseyin-i Baykara'nın Hisar'ı kuşatması üzerine şehirden çıkmak zorunda kaldı. Bir süre sonra Sultan Hüseyin kuşatmadan vaz geçince yeniden Hisar'a döndü. Aynı yıl Bâbü'r'le ittifak yaparak Semerkand üzerine yürüdü. Bu esnada ikinci evliliğini Şeyh Abdullah Barlas'ın kızı ile yaptı. Bâbü'r'e göre Mesud Mirza, Şeyh'in kızına çok düşküdü ve Semerkand'a gelişinin asıl sebebi de buydu (Arat 2006: 176). Mesud Mirza 903/1497'de atabeyi ve en yakın adamı olan Hüsrev Şah ile kardeşi Baysungur'un birlikte Hisar'a saldırması üzerine onlara karşı koyamadı ve Horasan'a giderek Sultan Hüseyin'e sığındı (Arat 2006: 199-200). Bu dönemde Alî Şîr-i Nevâyî (öl. 907/1501) ile tanışmıştır. Nevâyî, tezkiresinde onu "zeki, dürüst ve cömert bir genç" olarak anlatmaktadır (Eraslan 2001: 200). Fakat bir süre sonra ortaya çıkan karışıklıklar yüzünden Horasan'da da duramayan Mesud Mirza, Hüsrev Şah'a güvenerek yeniden Hisar'a döndü. Mesud Mirza'nın bu kararı kendisi için iyi olmamıştır, zira Hüsrev Şah onun gözlerine mil çektirmiştir. Zulüm ve fitne ile anılan Hüsrev Şah'ın yapmış olduğu kötülöklere Bâbü'r de temas etmektedir (Arat 2006: 159, 166). Mesud Mirza'ya bağılı birkaç yakın adamı onu gizlice önce Semerkand'a, oradan tekrar Horasan'a götürdüler. Sultan Hüseyin gözlerini kaybeden Mesud Mirza'ya iyi davranmış, hatta onu kızıyla evlendirmiştir. Böylece Mesud Mirza üçüncü evliliğini Sultan Hüseyin'in kızı ile yapmıştır (Arat 2006: 200-201). Mesud Mirza son yıllarını Horasan'da geçirmiş, bu esnada 912/1506'da Herat'ta Bâbü'r'le bir ziyafette görüşmüştür (Arat 2006: 366). 913/1507'de Şiban Han (öl. 916/1510)'ın Herat'ı kuşatması sırasında Özbekler tarafından öldürülmüştür (Eckmann 2003: 290).

Bâbü'r'ün *Hâtrât*'ında verdiği bilgiye göre Mesud Mirza'nın kızlarından birinin adı Sultan Baht Begim'dir (Arat 2006: 573).

2. Eseri

Mesud Mirza, sanat ve edebiyatın desteklediğı bir ortamda yetişmiştir. Babası Sultan Mahmud da şairdi ve bir divân tertip etmişti. Ancak Bâbü'r'e göre şiiirleri seviyesiz ve tatsızdı (Arat 2006: 163).

"Ārifî" mahlası ile Farsça ve "Şâhî" mahlası ile Türkçe şiiirler söyleyen Mesud Mirza'nın orta seviyeli bir şair olduğı ileri sürülmüştür (Eckmann 2003: 290). Bu makalenin konusu olan *Mesud Mirza Şâhî*

Dîvânı'nın incelediğimiz yeni nüshalarında öbür nüshalarda bulunmayan 155 adet şiir ortaya çıktığına göre şairin edebî kişiliğine dair önceden verilmiş hükümleri yeniden gözden geçirmek bir zorunluluk olmuştur.²

2.1. Divan Nüshaları

Mesud Mirza Şâhî Dîvânı'nın İngiltere nüshaları daha önce J. Eckmann tarafından tanıtılmıştı (2003: 287). India Office Kitaplığı'nda bulunan bu nüshalar:

1- Turki MS 23: Her sayfası 12 satır olup 57 varaktır. Nestalik hatla yazılmıştır. Eserin istinsah tarihi 10 Recep 1157 (13 Temmuz 1745)'dir. 2- Turki MS 25: Her sayfası 15 satırdır. 126 varaklık bir mecmuanın 81b-126a yaprakları arasında yer almaktadır. Nestalik hatla 26 Ramazan 1190 (8 Ağustos 1776)'da istinsah edilmiştir.

Her iki nüshada “152 gazel, 1 terci-bend, 37 rubai ve 18 müfred” vardır. Eckmann'a göre ikinci nüsha ilk nüshadan kopyalanmıştır (2003: 287).

J. Eckmann, ilgili makalesinde şairin hayatı ile ilgili verdiği bilgilerden sonra *Dîvân*'dan örnekler sunmaktadır (2003: 287-310). Daha sonra Töra Mirzaev, aynı iki nüshayı karşılaştırarak şiirlerin tamamını Özbekistan'da yayımlamış (2001); Türkiye'de ise M. Tekcan (2005)³ ve S. Bal (2013) aynı nüshaları esas alan çalışmalar yapmışlardır.

2.2. Şâhî Divanı'nın İki Yeni Nüshası

Şâhî Dîvânı'nın İngiltere nüshaları dışında iki nüshası daha tespit edilmiştir. Bunlar:

1- Kitâb-hâne-yi Devlet-i 'Aliyye-yi Îrân, Nu. 2205.⁴ Bu nüshanın kaydı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Yazmaları'nda da mevcuttur (https://www.yazmalar.gov.tr/detay_goster.php?k=104698, erişim tarihi 24/01/2017, sa. 13, 20). Nüsha, F. Kılıç tarafından sathi bir şekilde tanıtılmış, dolayısıyla kıymeti gerektiği gibi ortaya konulamamıştır. Kılıç bu nüshanın, müellif hattı veya divanın ilk versiyonu olabileceğini, şiir sayısının ise İngiltere nüshalarında yer alanlardan daha az olduğunu söylemektedir. Yazar, İran nüshası ile İngiltere nüshalarını karşılaştırmadığı için bu nüshada daha önce yayımlanmamış şiirlerin olup olmadığı hususuna hiç değinmemektedir. Kılıç'ın verdiği bilgiler şu şekildedir (2007: 392-393):

“Tarafımızdan incelenen Şâhî divanı nüshası İran Devlet Kütüphanesi (Kütübhâne-i Devlet-i aleyh-i [aliyye-yi] Îrân)'nde 385 numarada kayıtlıdır. İngiltere'de bulunan divanlardan daha az sayıda şiir ihtiva eden bu nüshanın en önemli özelliği tarihinin eskiliğidir. Eser müstensih Sultan Alî Meşhedî tarafından 895/1489'de istinsah edilmiştir. İngiltere'de bulunan nüshaların 18. yüzyıl (1745, 1776)da istinsah edildiği hatırlanırsa bu nüshanın önemi ortaya çıkar. Kaynaklar Şâhî'nin ölüm tarihi olarak 1507'yi verdiği göre nüsha şairin ölümünden 18 yıl önce istinsah edilmiştir. Yazmanın, divanın ilk versiyonu olma ihtimali de vardır. İngiltere'deki nüshalarda şiir sayısı daha fazla olduğuna göre şu anda bilinmeyen bir nüsha ya da müellif hattı olmalıdır. 31 varak, 11-12 satır ve nestalik hatlı olan nüsha mürettep değildir. 10 gazelin başının ya da sonunun eksik olduğu yazmada

² Biz Şâhî divanını yeniden hazırlıyoruz, çalışmamızda şairin edebî yönünü ayrıntılı bir şekilde ortaya koyacağız.

³ M. Tekcan'ın yayını bundan sonra D kısaltması ile verilecektir.

⁴ *Dîvân*'ın İran nüshası bundan sonra İ kısaltması ile verilecektir.

97 gazel yer almaktadır... 3 gazel dışında kalan şiirlerde mahlasın yeri boş bırakılmıştır. 17 rubaî. Gazellerin biri hariç diğerleri remel bahrinin fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün kalıbıyla yazılmıştır.”

Şâhi Divânı'nın İran nüshası, şair henüz hayatta iken 895/1489'da Sultan Alî Meşhedî tarafından istinsah edildiğine göre müellif hattı olamaz, ancak şairin kontrolünden geçtiği düşünülebilir. Nüsha, İngiltere nüshalarından daha az şiir ihtiva ediyor olmakla birlikte, bu çalışmamızla ortaya koyduğumuz üzere 98 yeni şiir içermesi bakımından önemlidir. Yeni şiirlerin 82'si gazel, 16'sı rubaidir. İngiltere nüshalarında olup İran nüshasında da bulunan şiir sayısı ise 11'dir. Nüsha, ortadan birkaç yaprak eksik olup yanlış ciltlenmiştir. İçinde tespitimize göre 92 gazel ve 17 rubai olmak üzere toplam 109 şiir vardır. 1 şiiri ise sayfa görüntüsünün net olmaması yüzünden okuyamadık. Buradaki gazellerin 5'i hezec bahrinin mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün kalıbı ve 1'i muzârî' bahrinin mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün kalıbı ile yazılmıştır. Diğer gazeller ise remel bahrinden vezinlerle kaleme alınmıştır.

2- Bibliotheque Nationale de France Supp. Turc 295.⁵ *Şâhi Divânı*, zikredilen kütüphanedeki mecmuanın 49^a-69^b yaprakları arasında yer almaktadır. Eser, her sayfada 18-19 satır hâlinde nestalik hatla yazılmıştır. Bu nüshada, D ve İ nüshalarında olmayan 57 şiir vardır. F nüshasında olup D nüshasında olan şiir sayısı 22, F'de olup İ'de de yer alan şiir sayısı 3, bütün nüshalarda (F, D, İ) bulunan şiir sayısı ise 4'tür. F nüshasında toplamda 86 şiir bulunmaktadır. Bunlardan 75'si gazel, 10'u tahmis ve 1'i eksik bir terci-bend'dir. Bu nüshadaki şiirlerin 8'i hezec bahrinin mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün kalıbı ile, 1'i müctes bahrinin mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün kalıbı ile yazılmıştır. Diğer şiirler ise remel bahrinin kalıpları ile kaleme alınmıştır. İ ve F nüshalarındaki şiirlerin vezinleri aşağıdaki tabloda bir arada verilmiştir:

Tablo 1:

Nüsha	Bahir	Vezin	Şiir Numarası	Toplam	Genel Toplam
İ	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 22, 23, 24, 25, 27, 32, 34, 35, 38, 39, 40, 43, 49, 51, 54, 55, 58, 59, 63, 65, 66, 69, 70, 71, 72, 74, 76, 77, 78, 83, 84, 86, 90, 91, 92, 94, 95, 97, 99, 100, 101, 102, 105, 107, 108, 109, 111, 114, 117, 119, 122, 124, 125, 129, 131, 138, 140, 141, 142, 143, 144, 146, 147, 150, 151, 153, 154, 159	85	109
		fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	112	1	
	Hezec	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	36, 50, 130, 133, 155	5	
	Muzari	mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	82	1	

⁵ *Divân*'ın Fransa nüshası bundan sonra F kısaltması ile verilecektir.

	Ahreb		162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178	17	
F	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	19, 20, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 37, 41, 42, 44, 46, 47, 48, 49, 53, 56, 57, 60, 61, 62, 63, 64, 67, 68, 73, 75, 79, 80, 81, 85, 87, 88, 89, 91, 93, 98, 103, 104, 106, 110, 113, 115, 116, 118, 121, 122, 123, 126, 127, 128, 134, 135, 136, 137, 139, 145, 146, 152, 156, 158, 160, 161, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188	75	86
		fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	45	1	
	Hezec	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	17, 21, 96, 120, 132, 148, 149, 157	8	
	Müctes	mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	18	1	
	Ahreb		189	1	

İ, F ve D nüshalarındaki şiirler, yalnız bir nüshada bulunanlar ile nüshalarda ortak olanlar, aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 2:

Nüsha	Şiir Numarası	Toplam	Genel Toplam
İ	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 22, 23, 24, 27, 32, 35, 36, 38, 39, 40, 43, 50, 54, 55, 58, 59, 65, 66, 69, 70, 71, 72, 74, 76, 77, 78, 82, 83, 84, 86, 90, 92, 94, 95, 97, 99, 100, 101, 102, 105, 107, 108, 109, 111, 112, 114, 119, 124, 125, 129, 130, 131, 133, 138, 140, 141, 142, 143, 144, 147, 150, 151, 153, 154, 155, 159, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 178	95	109
İ, F	49, 91, 146	3	
İ, D	13, 14, 15, 25, 51, 117, 175	7	
İ, D, F	19, 34, 63, 122	4	
F	17, 18, 21, 26, 28, 29, 37, 42, 47, 56, 57, 60, 61, 64, 73, 75, 79, 80, 87, 88, 89, 93, 96, 98, 103, 104, 106, 110, 113, 115, 116, 120, 123, 127, 134, 135, 136, 137, 139, 148, 149, 152, 157, 158, 160, 161, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189	57	86
F, İ	49, 91, 146	3	
F, D	20, 30, 31, 33, 41, 44, 45, 46, 48, 53, 62, 67, 68, 81, 85, 118, 121, 126, 128, 132, 145, 156	22	
F, D, İ	19, 34, 63, 122	4	

Tabloya göre yalnız İ nüshasında olan şiir sayısı 95, yalnız F’de bulunan şiir sayısı 57, İ ve F nüshalarında ortak olan şiir sayısı ise 3’tür. Buna göre yalnız İ ve F nüshalarında 155 yeni şiir yer almaktadır ve bunlar D’de yoktur.

2.3. İ ve F Nüshalarındaki Şiirler

İ ve F nüshalarındaki şiirlerin tamamının matla beyitlerini elifbâ sırasına göre ve D ile karşılaştırılarak aşağıda veriyoruz:⁶

ğazeliyyât

ħarfü’l-elif

1: *remel: fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*
zâr ol-kim ğam bile kaçımğa yârim kêlmäsâ
müşkil-aĥvâlî eger ol ğam-küsârim kêlmäsâ (İ 28^a, F-, D: XXV)

ħarfü’t-tâ

2: *remel: fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*
sêndin êtmân özgâlik çün dedin êy âb-ı ĥayât
veh yana cânâ bu sözdin özgâ ger bolsan uyat (İ 4^b, F-, D-)

3: *remel: fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*
sên ü ‘işret bezmid[â] mey nüş êtip êy yâr mest
mên ü miĥnet küncid[â] ğam dâmi birle pây-best (İ 17^a, F-, D-)

4: *remel: fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*
kim dâdi kim cevri nâzük-mizâcıĥğâ yavut
mihr körküzmäy köñülni miĥribânlıĥdın savut (İ 4^b, F-, D-)

5: *remel: fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*
êy leĥâfet allıda serv-i sehî bâlâ yigit
v’êy melâĥat ğülşeni içre ğül-i ra‘nâ yigit (İ 1^b, F-, D-)

6: *remel: fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün*
yana taptım bir sehî-ĥad ‘ârız[1] ğül-ĥün yigit
tab‘ı hem ruĥsârı ĥaddı dâk besî mevzün yigit (İ 17^a, F-, D-)

⁶ Bu bölümde yer alan beyitler, özel adlar hariç, küçük harflerle yazılmıştır. Kullanılan kısaltmalar ve işaretler: - “nüshada yok”, [...] “metinde okunamayan kısım”, [] “metne tarafımızdan eklenen kısım”, a “varağın sağdan ön yüzü”, b “varağın sağdan arka yüzü”.

ħarfü'l-cîm

7: remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

hâl-ı mēnni āhır ol nā-mihribān bilgäy mü hîç

bilse hâlimmi bu sarı veh yana kēlgäy mü hîç (İ 28^b, yaprak kopmuş; F-, D-)

ħarfü'r-râ

8: remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

çün ħumārım kaşd-ı cān eylār nihān u āşikār

sākīyā gül-gün kadeħ tut kim belā ėrmiş ħumār (İ 13^a, F-, D-)

9: remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

ħaġġ-ı sebznîġ mu-durur la'liġ üze ėy gül-'izār

yā tutuptur çeşme-yi ħayvān lebidā sebzēzār (İ 27^a, F-, D-)

10: remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

dehr ara miġnet olsa miġnet-ābādımda bar

her elem kim bolsa ol hem cān-ı nā-şādımda bar (İ 22^b, F-, D-)

11: remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

ķayda kim meclis ara ol serv-i gül-ruġsār bar

gülbün-i 'işretdin anda her nē dēsām bār bar (İ 20^b, F-, D-)

12: remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

şekve bî-keslik uçün dehr içrā nēdip eylāgäy

ol ser-i kû itlāri dēk kimni kim aġbābı bar (İ 11^a, bir yaprak kopmuş; F-, D-)

13: remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

ėy köñül ol serv-i dil-cünġ ki sēndin 'ārı bar

gerçi ol kēlmās sēniġ sarı sēn anıġ sarı bar (İ 26^b, bir yaprak kopmuş; F-, D: L)

ġonçanı tar aġzıġa nē dēp kılay teşbîħ kim

ġonçanıġ ġüftāri yoķtur aġzıġ[ıı] ġüftāri bar (İ 24^a, 13. şiirin devamı olmalıdır.)

14: remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

veh ki bir bir dostlar mēndin cüdālıķ kıldılar

körsätip mihr evvel āhır bî-vefālıķ kıldılar (İ 21^a, F-, D: XLVIII)

15: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

ger émäs-mèn kūyuñ içre mihrin ammā cāndadur

mèn egerçi munda-mèn cān birle köñlüm andadur (İ 13^a, F-, D: XLVII)

16: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

bā'ış-i rüsvālīgım ol şūh-ı şūr-engizdür

kim anıñ la'li ğamıdın közlärım hūn-rizdür (İ 10^b, F-, D-)

17: *hezec: mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

ķayan barsañ ayağ baştın ķılur her kim ki cānlığdur

netāy ammā mēni salğın ayağdın nā-tevānlığdur (İ-, F 49^b, D-)

18: *müctes: mefā'ilün fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün*

ğarīblıķda yana hātırım perīşāndur

ğarībraķ bu ki nè ser maņa nè sāmāndur (İ-, F 49^a, D-)

19: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

cānım ěrmiş ol ki hicrān derdidin bī-çāredür

köñlüm ěrmiş ol ki ğam tığdın ansız yaradur (İ 15^a, F 49^a, D: LVI)

20: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

zūlm ětar ol hūb-rū köñlidā mēndin kīn müdür

hūb-rūlar içre yā zūlm eylāmāk āyīn müdür (İ-, F 49^a, D: LI)

21: *hezec: mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*

fırāķıñdın ölār hālatda çihrem zağferānīdür

nazar hālımğa sal kim bāğ-ı 'ömrümniñ hāzānıdur (İ-, F 49^b, D-)

22: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

nēçe kim ol bī-vefāsızlık bile meşhūr ěrür

līk istār-mēn vefāsın anca kim mağdūr ěrür (İ 26^a, F-, D-)

23: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

zār-mēn ěy yār kēl kēl hālet-i zārımni kör

hālet-i zārımni aņlap cān-ı bīmārımni kör (İ 15^a, F-, D-)

24: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

her kesî sevr köñülüm 'ışkıdın şeydâ bolur
veh nè şeydâ kim barı 'âlem ara rüsvâ bolur (İ 15^b, F-, D-)

25: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
bir küñî kim maña ol nâ-mihribân hem-dem bolur
şâdlık cânım kılıp ğamkîn köñül bî-ğam bolur (İ 20^a, F-, D: LII)

26: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
her kaçan kim mihrsiz yârim maña hem-dem bolur
cân-ı nâ-hoşnüd hoş ğamkîn köñül bî-ğam bolur (İ-, F 49^b, D-)

ĥarfü'z-zâ

27: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
veh nè ğam ol yârġa ger bolsa men dek zârsız
ġam mañadur kim bola alman demî ol yârsız (İ 29^a, F-, D-)

28: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
boldı cânân mihrsiz cevrin çekâdür cân henüz
cân ölüm hâlıġa vü raĥm âylâmâs cânân henüz (İ-, F 50^a, D-)

29: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
ëy tarab-sâzın tüzârdâ nâzenîñ üstâdımız
her maġamî bolsa nâznıñ řâĥib-i irşâdımız (İ-, F 50^a, D-)

ĥarfü's-sîñ

30: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
herġiz ol bî-raĥm hâlımġa teraĥĥum âylâmâs
zulm âylâp otluġ âĥımdın teveĥĥüm âylâmâs (İ-, F 50^b, D: LXVII)

31: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
veh ki vîrân 'ömrüm öyi vař ilân âbâd emâs
hecr ara maĥzün köñül ġam ġaydıdın âzâd emâs (İ-, F 50^a, D: LXVI)

32: *remel: fâ'ilâtün fâ'iatün fâ'ilâtün fâ'ilün*
bes ki 'ışret külbese sênsiz maña menzil emâs
anıñ uçun maña 'ışret sênsizin hâşıl emâs (İ 8^a, F-, D-)

33: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
lebläridin çünki kām-ı dil maña hāşıl emäs
ey köñül kan yut ki hāşıl gayr-ı hün-ı dil emäs (İ-, F 50^b, D: LXVIII)

34: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
gerçi gerdün zulmıdın bir menzil ābādān emäs
hiç kişiniñ mēn belā-keş dek öyi virān emäs (İ 3^b, F 50^b, D: LXIX)

ḥarfü'ş-şin

35: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
[veh] bu ki mēndin [o] yār aḥsız cüdālķ äylämiş
terk etip mihr ü vefānı bī-vefālķ äylämiş (İ 22^a, F-, D-)

36: *hezec: mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*
yüzün pinhān kılurnı ol perī tā ihtiyār etmiş
figān kim uşbu kaygudın mēni dīvāne-vār etmiş (İ 26^a, F-, D-)

37: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
serv-ḳaddī kim yeri bāğ-ı cihān-ārā emiş
tāze çıkķan kāmēti şāḥ-ı gül-i ra'nā emiş (İ-, F 51^a, D-)

38: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
veh yana ol ay yüzün körār zamān hem bar emiş
körār uçün bilmädim cismimdä cān hem bār emiş (İ 8^a, F-, D-)

39: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
bar emiş bīgāne mēndin anda kim ağıyār emiş
her kaçan el bolmasa ol yār maña yār emiş (İ 10^a, F-, D-)

40: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
sēnsizin ey dil-rubā mey içmāgim müşkil emiş
her nē içsām mey emäs bildim ki hün-i dil emiş (İ 6^b, F-, D-)

41: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
kaşd-ı cānım äylāğān bī-mihr cānānım emiş
ol kim anı dost dēr-mēn düşmen-i cānım emiş (İ-, F 51^b, D: LXXII)

42: *remel: fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilün*

yârsız ölmäk devâ-yı miḥnet-i hicrân emiş
müṣkil emdi kim firâkıdın ölüm âsân emiş (İ-, F 51^a, D-)

43: *remel: fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilün*

bî-vefâlarınñ işi geh cevr ü gâhî kîn emiş
‘ayb emäs ol ḥayl ara bu şivelär äyîn emiş (İ 12^a, F-, D-)

44: *remel: fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilün*

cennetü'l-me`vâ ki dèrlär yârınñ küyü emiş
vaşf-ı tûbâ kim kıllurlar ḳadd-ı dil-cüyü emiş (İ-, F 51^a, D: LXXI)

ḥarfü'l-ğayn

45: *remel: fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*

veh ki bardı nazarım elidin ol yâr dirîğ
ğuşsa vü derd-i firâḳ etti meni zâr dirîğ (İ-, F 51^b, D: LXXVIII)

46: *remel: fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilün*

sên ü ‘işret birle ‘âlem ḳaydıdın âzâdlığ
mên ü miḥnet ḳaydı vü ğam küncidâ nâ-şâdlığ (İ-, F 52^a, D: LXXX)

47: *remel: fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilün*

ëy perî tâ äylädiñ ışḳ ehlidin bigânelığ
artadur ‘ışḳıñda her sâ‘at maña dîvânelığ (İ-, F 52^a, D-)

ḥarfü'l-fâ

48: *remel: fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilün*

veh ki ‘ömrüm zâyi‘ ötti barça nâ-dânlığda ḥayf
ḳalğanın hem şarf ḳılğumdur peşimânlığda ḥayf (İ-, F 52^b, D: LXXXI)

ḥarfü'l-ḳâf

49: *remel: fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilātün fâ'ilün*

ayrılıp ḳalğınca sêndin çıḳsa cânım yahşırâḳ
sênsiz ëy cân bolğanımdın bolmağanım yahşırâḳ (İ 16^b, F 53^a, D-)

50: *hezec: mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

közümğä ḳayğurup dêsâm nè êrdi köñül aldurmak

ol aytur ger köñül erdi kërâkmäs munca qayğurmaq (İ 2^a, F-, D-)

51: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
köñlüme kār etmäsün mü derd ü ğurbet ey refīk
yār barıp qoydı cānga dāğ-ı furqat ey refīk (İ 25^a, F-, D: LXXXIV)

remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün
cānıma sançılmasun mu ħār-ı ğurbet ey refīk
kim köñülgä qoydı ol gül dāğ-ı furqat ey refīk (İ-, F 52^b, D-. 51. şiirin değışik bir biçimi olabilir.)

52: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
kaşd-ı cānım kıldılar çün ehl-i devrān ey refīk
ħacet ermästür meded kılmakğa hicrān ey refīk (İ-, F 52^b, D: LXXXIII)

53: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
äylägil ey tünd-ħü mēn zār birle yārlik
yoqsa ħod dāyım işıñdür äylämäk bızārlik (İ 20^b, F-, D-)

54: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
çün yoq ol devlet ki kılsam yār ilan dem-sāzlık
bārī anıñ itlari birle kılay hem-rāzlık (İ 23^b, bir yaprak kopmuş, F-, D-)

ħarfü’l-kāf

55: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
şerħ-i ħālımın nē dēy sēnsiz ki miħnet küyıda
āħır äylädi eliñd[in] köp ğamıñ cismi[mni] ħāk (İ-, F 54^a, D-)

56: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
ol ser-i küy içre yüz katla gedālık äylämäk
yaħşırak kim özgä yērdä pädişālık äylämäk (İ-, F 53^a, D-)

57: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
anladıñ mu ey vefā tavırıda bī-hem-tā mīrek
kim tapılmas sēn kēbi mīr-zādelärdin emīrek (İ 10^a, F-, D-)

58: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
mēndin ayrılma ħuzūrum çünki bardur şıħhatıñ

bî-ḥuzūr êtsāj meni el kılğusıdur raġbetiñ (İ 27^a, F-, D-)

59: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

yâr sebz ü sebz-i ḥaṭṭı âfet-i dîndür biliñ

leblâri birle be-ġâyet sebz-i şîrîndür biliñ (İ-, F 54^a, D-)

60: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

atlanıp êy ḥüsn ḥaylı her taraf cevîân kılıñ

nâr-ı raḥşın segritip 'ışk ehlini ḥayrân kılıñ (İ-, F 53^a, D-)

61: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

hecr derdiġa şanemlâr vaşl ilâ dermân kılıñ

yoksa siz hem bir küni endîşe-i hicrân kılıñ (İ-, F 54^a, D: LXXXV)

62: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

şâm-ı hicrânımdur ol kim intihâsı yok anıñ

subḥ-ı vaşlım dem urarġa müdde'âsı yok anıñ (İ 14^a, F 53^b, D: LXXXVIII)

63: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

êy sehi-ḳad kim êmâstür serv boydaşın sêniñ

ġamzen oqın cānġa urmış köz-ile ḳaşın sêniñ (İ-, F 53^b, D-)

64: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

sañā oḥşar ḥüblardın hîç kişim yoktur mênin

sêndin özgâ özgâlâr birle işim yoktur mênin (İ 13^b, F-, D-)

65: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

bar êmiş êy ḥüb-rûlar içrâ maḳşûdum mênin

naḳd-ı cân ḳılmaḳ fedâ êliñdâ bihbûdum mênin (İ 29^a, F-, D-)

ḥarfü'l-lâm

66: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

zâr köñlüm kim saçıñ sevdâsıdn şeydâdur ol

têlbelik ḳılsam 'aceb yok bâ'ış-i sevdâdur ol (İ-, F 55^a, D: CII)

67: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

gül gül olsa 'arızın meydin gülistânımdır ol

cilveger olsa kadın serv-i hürāmānımdır ol (İ-, F 55^a, D: XCVIII)

68: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
naḥl-ı ‘ömrüñdin müdām ey serv ber-ḥurdār bol
gerçi mēn kayguñ bilān boldum ‘adem sēn var bol (İ 28^a, F-, D-)

69: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
ger dēsāñ sırrımnı bilgāy-sēn demī bizār bol
oyganıp mēn nā-tevāngā şāḥib-i esrār bol (İ 7^a, F-, D-)

70: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
ey közüñ çün körmāñ ol ay yüzini bī-nūr bol
kaşısıdur bī-nūr bolmak belkim ansız kūr bol (İ 3^a, 15^b tekrar, F-, D-)

71: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
ey köñül ḳurbān-ı vaşlı ol meh-i ruḥsāra bol
yoḳsa ansız tūğ-ı hicrān birle yüz miñ pāre bol (İ 19^a, F-, D-)

72: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
ey mēni bir dil-rubā ‘ışıkıda zār etkān köñül
ıztırābıñdın özün dek bī-ḳarār etkān köñül (İ-, F 54^b, D-)

73: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
yārdın yüz derd érür cānımğa peydā ey köñül
ol sebebdin bolmışam ‘ālemğa rüsvā ey köñül (İ 6^a, F-, D-)

74: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
āḥ kim ‘ışık içre kıldıñ bir temennā ey köñül
nē aña yētmāk nē şabr etmākkā yāra ey köñül (İ-, F 54^b, D-)

75: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
közlādım her yērdā yana ṫurfa maḥbūb ey köñül
kim anıñ dek yoḳ-tur[ur] ‘ālemdā bir ḥūb ey köñül (İ 24^a, F-, D-)

76: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
mey içip ol yārdın kıldım şikāyet ey köñül
mestlığdın ḥāletim kıldı sirāyet ey köñül (İ 18^a, F-, D-)

77: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
ol perî-rû dil-rubâ körküzmäsä yüz ey köñül
hüblarnı körgä emän bolsa ger yüz ey köñül (İ 14^a, F-, D-)

78: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
'âķibet terk-i maħabbet kıldı cānān ey köñül
dost érđi boldı aħır düşmen-i cān ey köñül (İ-, F 54^b, D-)

79: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
ey köñül bî-ħad mēni vaşlıġa ħācetmend bil
vaşl bergini ħayātım naħlıġa peyvend bil (İ-, F 55^a, D-)

80: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
ey köz ol ay yüzidin maħrüm-sēn kan yıġlaġıl
v'ey köñül tapmay vişālın tartıp efgān yıġlaġıl (İ-, F 55^a, D: CI)

81: *muzāri': mef'ülü fâ'ilâtü mef'ülü fâ'ilün*
sākî ħumār derdidin öldüm şavāb kıl
zühđ ü vera' libāsını rehn-i şarāb kıl (İ 19^b, sonu eksik; F-, D-)

82: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
dēdim ey dil-ber ki köñlüm ħāletın ma'lüm kıl
yok ki yüzün körmāgeydin közlārim maħrüm kıl (İ 11^a, F-, D-)

83: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
ey perî-yüzlük nigārim ħāletim nezzāre kıl
ħāletim nezzāre eylāp derdime bir çāre kıl (İ 6^b, F-, D-)

84: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
cānġa yēttim sēndin ayru hecr ara ey yār kēl
kēlmāsān n'ētsün ölar-mēn raħm ētip zinhā[r] kēl (İ-, F 55^a, D: C)

85: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
kēlgil ey yārim mēniġ derdimġa dermān eylāgil
nāz ile özüñni cān dēk cism ara cān eylāgil (İ 19^a, F-, D-)
ħarfü'l-mīm

86: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

ëy köñül ger eylâdi ol dil-rubâ lutfını kem
lîk lutfidın emäs-mên bir yolu nevmîd hem (İ-, F 57^a, D-)

87: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

sākīyâ yètti 'aceb mevsimdä eyyâm-ı şıyâm
bir nêçe kün kim ğanîmetdür leb-â-leb eyle cām (İ-, F 57^a, D-)

88: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

nê ħabībî maña kim andın maħabbat anlasam
nê refîķî kim anı körgaç meveddet anlasam (İ-, F 56^a, D-)

89: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

yâr ilan ötkän mecâlisni eger yâd eyläsäm
nê 'aceb ger ħasretidin âh u feryâd eyläsäm (İ 9^a, F-, D-)

90: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

cân bërür-mên her nefes ol dil-rubânî körmäsäm
vây cânımğa meniñ ki bir kün anı körmäsäm (İ 12^a, F 56^b, D-)

91: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

çün ölar-mên bir zamân cânâ yüzüñni körmäsäm
cân ħarâm er başıña körgändä cân evürmäsäm (İ 6^a, F-, D-)

92: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

köñlüme bu kim teraħhum kılay eylâr-sên sitem
ħaddın aştı ëy cefâ-pîşe kërâkmäs munca hem (İ-, F 56^a, D-)

93: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

bu ğamî kim mëndä bar ñan yığlağay-mên lâ-cerem
yétmäyin her dem firāvân yığlağay-mên lâ-cerem (İ 18^a, F-, D-)

94: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

ol kim istäydür meni dil-ħaste vü bî-çäre hem
yüzigä körmäs revâ kılsam demî nezzäre hem (İ 26^b, F-, D-)

95: hezec: mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

yana bir ay kelâmıda tarîk-i dil-beri kördüm
köñül dîvâne boldı bilmädım güyâ peri kördüm (İ-, F 56^b, D-)

96: remel: fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün

bes ki la'liñ yadı birle qan tökâ giryân közüm
'âkıbet-engiz êtar sêndin yırak tuğyân közüm (İ 2^a, F-, D-)

97: remel: fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün

her nefes hecriñdâ derd-i bî-devâğa uçradım
sêndin ayru tüşkâli türlük belâğa uçradım (İ-, F 57^a, D-)

98: remel: fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün

êy mênîñ hod-kâm yârım qayda êrdiñ bilmädım
kêlmâdiñ kêce nigârım qayda êrdiñ bilmädım (İ 7^b, F-, D-)

99: remel: fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün

hecidin munca maña miñnet kêlürni bilmädım
vaşl nañlınıñ beri hasret kêlürni bilmädım (İ 12^b, F-, D-)

100: remel: fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün

'ışk êligâ gam yemek nâ-çâr êgânni bilmädım
veh munıñ-dêk 'ışk işi düşvâr êgânni bilmädım (İ 23^b, F-, D-)

101: remel: fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün

baht-ı kūr kim mâni'-i dîdâr bolup tâli'im
kœrmädım 'ömrî sêni efsūs 'ömr-i zâyî'im (İ 29^b, F-, D-)

102: remel: fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün

dest bêrdi vâdi-yi hecr içre ser-gerdânlıgım
kanı ol kim vaşl birle bar êdi sulţānlıgım (İ-, F 57^b, D-)

103: remel: fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün

vây u yüz miñ vây kim yoqtur bir andağ hem-demim
kim barıp allıda gâhî eylägây şerh-i gamım (İ-, F 56^a, D-)

104: remel: fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilätün fâ'ilün

Two New Manuscript Copies of Shāhī Dīvān / Ü. Aslan (p. 99-126)

nêçe kim fâriğ êsâñ êy cāngā hem-dem tuğkanım
bir yolu bizdin bu yanlığ bolma bî-ğam tuğkanım (İ 5^a, F-, D-)

105: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
buymış andağ miñnet-i hecridä bî-ğodluğ fenim
aqlaman kim maña kimdür dost kimdür düşmenim (İ-, F 57^b, D-)

ħarfü'n-nün

106: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
qalmanı nā-maħremî küyida maħrem bolmağan
mëndin özgä maħremiñniñ maħremi hem bolmağan (İ 25^b, F-, D-)

107: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
veh nêdür êy yār bî-mücib köñül qan kıлмаğan
yığlatıp menî maña 'ālemni ħandān kıлмаğan (İ 21^b, F-, D-)

108: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
êy közüm sên-sên menî ġam êlkidä zār eylāğan
pür nezāre birle köñlümni giriftār eylāğan (İ 5^b, F-, D-)

109: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
êy menî ġurbet diyārıda giriftār eylāğan
nāvek-i ġamzeñ bilān köksümni efgār eylāğan (İ-, F 58^a, D-)

110: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
yār menîñ birle niğārım gāñ yaħşı geh yaman
ħüb emäs kim bolsa yārım gāñ yaħşı geh yaman (İ 18^b, F-, D-)

111: *remel: fe'ilātün fe'ilātün fe'ilātün fe'ilün*
köñlüm anıñ ġam-ı hicrān[n] bile qan bolsun
nā-tevān cānım ara hem ġam-ı hicrān bolsun (İ 22^a, F-, D-)

112: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
êy ki dēr-sên dehr ara hiç kimğä ġurbet bolmasun
bolsa bolsun ġurbet ammā derd-i furqat bolmasun (İ-, F 58^b, D-)

113: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*

âşinâ yârim ki yâd etmäy unutmuş yâridin
güyyiyâ bigâne-veş bolmuş vefâ etvâridin (İ 17^b, F-, D-)

114: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
veh yana köñlüm haberdâr oldı cānān sarıdın
tañ nesîmi güyyiyâ esti Hōrāsān sarıdın (İ-, F 58^a, D-)

115: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
tökti köñlüm eşk-i hırmān dīde-yi maħrūmıdın
hiç hādım tüşmäsün yâ Rab yırak maħdūmıdın (İ-, F 58^b, D-)

116: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
haṭṭı kim zāhir boluptur la'l-i nükte-dānıdın
hüccetidür baş körmä dep haṭ-ı fermānıdın (İ 27^b, F-, D: CXX)

117: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
terk-i 'ālem eylāgūmdür ehl-i 'ālem ṭa'nıdın
özni kūtqarğum alarñıj cevridin hem ṭa'nıdın (İ-, F 59^b, D: CXXII)

118: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
her kaçan gülzārga tüşsâ güzārım sēnsizin
bolğusıdur āteşin güllār şerārım sēnsizin (İ 9^a, F-, D-)

119: *hezec: mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*
leṭāfet bāğınñ ney-res nihāl-i gül-'izārı-sēn
selāmet bol kim ötkān serv-kaḍlar yādīgārı-sēn (İ-, F 59^a, D-)

120: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
ēy kuyay baştın ayak mundaḳ ki ğarḳ-ı nūr-sēn
veh melek-sēn yâ perı yâ ādemı yâ hūr-sēn (İ-, F 59^b, D: CXIII)

121: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
dil-berimğa ger dēsām kim sēniñ uçūn zār-mēn
ol maña dēr kim sēniñ dēk zārdın bizār-mēn (İ 11^b, F 58^b, D: CXI)

122: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*
ehl-i 'ışḳ evrākıda bes kim be-istiḥkāk-mēn

yazdılar evvel mēni ser-defter-i ‘uṣṣāk-mēn (İ-, F 59^a, D-)

123: *remel: fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

çāre istāp yüzigā dēsām neẓāre eylāyin

çün işim bī-çārelıkdur veh ne çāre eylāyin (İ 9^b, F-, D-)

124: *remel: fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

ger dēsām bir nev‘ ile köñlümni hursend eylāyin

hüb-rülardın birāvni aña mānend eylāyin (İ 14^b, F-, D-)

ḥarfū’l-vāv

125: *remel: fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

aña ne ğam ‘ışk ile ger bar ise şeydā birāv

yā mēniñ dēk bolsa şeydālıķ bile rüsvā birāv (İ-, F 60^a, D: XXVI)

ḥarfū’l-hā

126: *remel: fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

‘ārızı dēk bir güli yoktur İrem gülzārıda

kim İrem gülzārıdın dēğāy cemālı barıda (İ-, F 60^b, D-)

127: *remel: fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

kılmayın mu derd ilān feryād u efġān bu kēce

sēnsizin kim cāngadur derd-i firāvān bu kēce (İ-, F 60^a, D: CXXXIII)

128: *remel: fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

tapmadım maḥrūmluķķa mundın özgā çāreni

kim yırakdın kılġa-mēn ol kū sarı nezzāreni (İ 4^a, F-, D-)

129: *hezec: mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn*

ēmāstūr bāk cismim ‘ışk ara ma‘dūm eger bolsa

ma‘āza’llāh ki yüzidin közüm maḥrūm eger bolsa (İ 23^a, F-, D-)

130: *remel: fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilātūn fā‘ilūn*

dostlar yüz şükr vācibtūr mēniñ dēk zārġa

kim köñül aġlap mēn andaķ nāzenī dil-dārġa (İ 23^b, F-, D-)

131: *hezec: mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn mefā‘ilūn*

saña kim dèdi kim cānā ḥazīn köñülñi şād étme
unutğıl bir yolu bizni vü özgā hiç yād étme (İ-, F 61^a, D:CXLI)

132: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
èy köñül ol kû sarı bu kün güzer kıldım yana
kadd u ruḥsarıḡa toyğunca nazar kıldım yana (İ 8^b, F-, D-)

133: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
köñlüme bī-dād étār ḥūr-ı perī-zādım yana
koydı virānlıḡқа yüz bu miḥnet-ābādım yana (İ-, F 60^b, D-)

134: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
sünbül-i pür-tābıḡa köñlümni bağladım yana
mèni baştın bende kıldı serv-i āzādım yana (İ-, F 61^a, D-)

135: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
āh u vāveylā èki gül-çihre zārı mèn yana
nāvek-i müjgānlarıññıñ dil-figārı mèn yana (İ-, F 60^a, D-)

ḥarfü'l-lām-elif

136: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
başım üzre ol şanem yètti dègünce ayttı lā
eylābān rence ḡadem yètti dègünce ayttı lā (İ-, F 61^a, D-)

ḥarfü'l-yā

137: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
rīş bolḡan hecridin köksümni aḡa körsätäy
körsätip ol aynı ḥālmıḡa zamānī yıḡlatay (İ 2^b, F-, D-)

138: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
nè refīḡı kim ḡamım köñli ara kār eylāḡäy
nè şefīḡı kim özini maḡa ḡam-ḡār eylāḡäy (İ-, F 62^b, D-)

139: *remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*
istārām közdin demī kim yār ḡāyib bolmaḡay
ölgüçe ayrılmasam andın 'acāyib bolmaḡay (İ 21^b, F-, D-)

Two New Manuscript Copies of Shāhī Dīvān / Ü. Aslan (p. 99-126)

140: *remel: fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün*
körmägil yā Rab revā kim yār qadrim bilmägäy
andın ayru kelsä vaqtımğa ecel ol kelmägäy (İ 11^a, F-, D-)

141: *remel: fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün*
nêçe andın êlgä hem-demlik körüp rencür olay
renc tartıp êl ara bu hâl ilä meşhür olay (İ 29^b, yaprak kopmuş, F-, D-)

yār çün istār sēniñ vīrānlıgıñ köñlüm turul
istāsāñ kim 'ışk terkin eylābān ma'mūr olay (İ 20^a, yaprak kopmuş, üsteki matlain devamı olmalı, F-, D-)

142: *remel: fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün*
nêçe sēnsiz miñnet ü ğam kūyıda menzil kılay
miñnet ü ğamnı özümğa kūñ bile hāşıl kılay (İ 9^b, F-, D-)

143: *remel: fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün*
bāğ-ı bihiştñiñ kaçan sēn dēk gül-i sīr-ābı bar
kim yüzüñniñ ey sehi-ğad özgä āb u tābı bar (İ 24^b, bir yaprak kopmuş, F-, D-)

144: *remel: fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün*
veh ki yētkürdi mēni bī-dilğa devrān miñneti
yār hecri vü vañan terki vü ğurbet şiddeti (İ-, F 61^b, D: CXLV)

145: *remel: fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün*
yētmäs êrdi ey felek cānımğa cānān miñneti
kim hucūm êtmiş yana başımğa devrān vañseti (İ 3^b, F 62^b, D-)

146: *remel: fā'ilatün fā'ilatün fā'ilatün fā'ilün*
yār bī-pervālıgıdın vāy qadrim bilmädi
yoğsa nêçün bī-sebeb hālımğa pervā kılmadı (İ 25^a, F-, D-)

147: *hezec: mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*
lebim çün la'ı-i cān-bağışñdın ey cān behrever boldı
taşavvur eylādim ğüyā ki ağzım pür-şeker boldı (İ-, F 63^a, D-)

148: *hezec: mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün*
nazardın barğaç ol gül-çihre çihrem za'ferān boldı

temâşâ ehli dèrlâr kim bahâr ötti hâzân boldı (İ-, F 62^a, D-)

149: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

kanı dey faşlı kim ol cem'iyet-i aḥbâb édi

‘ayş u ‘işret hâzır u endüh u ğam nâ-yâb édi (İ 3^a, F-, D-)

150: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

ëy köñül bu kécelärdä hem-nişinim yâr édi

veh nè dèp aytay nè türlük kim huzûrum bar édi (İ 7^a, F-, D-)

151: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

ëy köñül ol bî-vefâ bir gün maña dil-dâr édi

bolmasa dil-dârlık ḥod iltifâtı bar édi (İ-, F 63^b, D-)

152: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

körgäy érdim munca ğam ger yâr eger bolsañ édi

bî-dil olğay mu édim dil-dâr eger bolsañ édi (İ 18^b, F-, D-)

153: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

ël tilindin çün bara almas-mèn ol yârım sarı

bârî sèn bar ëy köñül cân birle dil-dârım sarı (İ 28^b, F-, D-)

154: *hezec: mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

yana olturđı cân bostânıda bir serv-i nev-ḥizî

ki bir bir târ-ı zülfî sünbüli bar pür dil-âvizi (İ 5^b, F-, D-)

155: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

mihri yoğđın kaşd-ı cân kıлмаğđur ol cânân işi

mıhr ṭavrıdın fidâ bolmağđur aña cân işi (İ-, F 61^b, D: CXLVI)

156: *hezec: mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün*

maña ehl-i riyâ evkâtıdın [ése] şarâb olay

nazarda sâķi-yi meh-veş êlikdä câm-ı nâb olay (İ-, F 63^b, D-)

157: *remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün*

yètkürür cevri-i felek köñlümğä her laḥza ğami

âh u väveylâ ğamım şerḥ êtkâli yoğ maḥremî (İ-, F 62^a, D-)

Two New Manuscript Copies of Shāhī Dīvān / Ü. Aslan (p. 99-126)

158: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
sākīyā tut vaşl bezmi içre ‘işret cāmni
kim içip mey kılmalıñ yād ěmdi hecr eyyāmni (İ 16^b, F-, D-)

159: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
zülfüñā bağlap giriftār-ı belā kıldıñ mēni
köñlüm alıp yüz belāğa mübtelā kıldıñ mēni (İ-, F 62^a, D-)

160: *remel: fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün*
saldı hicrān deştidā köp zūlm ětip devrān mēni
gerdiş-i çarh eylädi el-kışşa ser-gerdān mēni (İ-, F 63^a, D-)

- [Yazı silik olduğundan okunamadı] (İ 16^a)

Rubā‘iyyāt

161: *Ahreb*
Tēñri [...] olsun yārā
‘işret dağı hem-‘inānıñ olsun yārā (İ 30^b, F-, D-)

162: *Ahreb*
kēlgil ki köñül sēndin ěrür miñnet ilā
yüz derdka zār miñnet-i ğurbet ilā (İ 30^a, F-, D-)

163: *Ahreb*
devlet saña müstedām bolsun yā rab
sultān-ı cihān ğulām bolsun yā rab (İ 30^a, F-, D-)

164: *Ahreb*
vaşlıñ maña müstedām bolsun yā rab
‘işret meyi hem be-kām bolsun yā rab (İ 30^b, F-, D-)

165: *Ahreb*
közünā remed yēli ğüzār ětti meger
cānım gehi ol közni figār ětti meger (İ 31^a, F-, D-)

166: *Ahreb*
ěy dostlarım men‘-i merām eylāmāñiz

eylâr isânjiz velî müdâm eylâmânjiz (İ 31^b, F-, D-)

167: *Ahreb*

andın ki tilim ğamıyla fersüde êmiş
ol şehre ferâğat kılıp âsüde êmiş (İ 31^b, F-, D-)

168: *Ahreb*

ol kim fütâde köñülgâ âzârı anığ
cân birle köñülgâ bar-durur zârı anığ (İ 31^b, F-, D-)

169: *Ahreb*

küyüñ ara kim girip gedâlık kıldım
‘âlem eli içre ğod-nümâlık kıldım (İ 30^b, F-, D-)

170: *Ahreb*

cânâ tünâ kün ki ğod-nümâlık kıldım
vaşlığ meyidin tilâp gedâlık kıldım (İ 31^a, F-, D-)

171: *Ahreb*

êy yâr hemîşe Têñri yârıñ bolsun
ammâ bu taraf ğehî ğüzârıñ bolsun (İ 30^b, F-, D-)

172: *Ahreb*

başıñğa köñül hemîşe şâhıñ bolsun
ol şeh keremi sêniñ penâhıñ bolsun (İ 31^a, F-, D-)

173: *Ahreb*

eger ki cüdâlık êtse yârım n’êtâyin
andın yana ğaldı cism-i zârım n’êtâyin (İ 31^b, F-, D-)

174: *Ahreb*

dêr-mên ki barıp yüzüñ temâşâ kılayın
eyyâm-ı vişâlıñı temennâ kılayın (İ 31^a, F-, D: CLXXIX)

175: *Ahreb*

‘ömrüm kêçädür hecr içidâ âhım ile
zülfüñ ğamıdın bu ğâl-i vâhım ile (İ 30^a, F-, D-)

176: *Ahreb*

bezmī tilārām ki bolğa-mèn yār bile
ol bezm içidä bolmasa deyyār bile (İ 30^a, F-, D-)

177: *Ahreb*

yārım özidin mēni cüdā kılsa n'etây
hicrân u ğam birle mübtelâ kılsa n'etây (İ 30^a, F-, D-)

Tahmīsāt

178: [*Tahmīs-i Şāhī be-ġazel-i Nevāyī*]

remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
āh kim köñlüm öyini ğuşşa mesken kıldı lā
ğuşşa naqdı birle ol vīrānı mahzen kıldı lā (İ-, F 67^a, D-)

179: [*Tahmīs-i Şāhī be-ġazel-i Hüseyñi*]

remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
ıışk derdidin yētişti ěrnimā cānım mēniñ
güllār açdı kan yaşımdın hār-ı müjġānım mēniñ (İ-, F 65^b, D-)

180: [*Tahmīs-i Şāhī be-ġazel-i Nevāyī*]

remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
ēy ki cān dēk naqd-ı 'ōmr-i cāvidānım-sēn mēniñ
mihr ile ěmdi dēmān kim hem-'inānım-sēn mēniñ (İ-, F 65^a, D-)

181: [*Tahmīs-i Şāhī be-ġazel-i Nevāyī*]

remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
gülbün-i nāznıñnı tūbādın mişāl aytam ħayāl
bilmādim kim tūbī ěrmiş serv-i nāznıñdın mişāl (İ-, F 68^a, D-)

182: [*Tahmīs-i Şāhī be-ġazel-i Nevāyī*]

remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün
yār kim vaşlıġa köp ěrdim talebkār ēy köñül
barıban yētkürdi mahzūn cānġa āzār ēy köñül (İ-, F 63^b, D-)

183: [*Tahmīs-i Şāhī be-ġazel-i Nevāyī*]

remel: fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

sên kılıp 'azm-ı sefer mên sêndin êy cân kalmışam
yêrgâ yüz sürtüp yoluñda zâr u giryân kalmışam (İ-, F 68^b, D-)

184: [Tahmîs-i Şâhî be-ğazel-i Nevâyî]

remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

vây yüz miñ vây kim derd ü ğam-ı hicrânıdın
'azm êtâr çıkmakka cân tendin köñül efgânıdın (İ-, F 64^a, D-)

185: [Tahmîs-i Şâhî be-ğazel-i Nevâyî]

remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

êy sınık köñlümni her dem kan kılıp devrân kibi
ğamzeñ okı tuttu yêr köñlüm içindâ cân kibi (İ-, F 69^a, D-)

186: [(Tahmîs-i Şâhî be-ğazel-i Nevâyî)]

remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

êy köñül 'ışk êlgidin mên zâr olup şeydâ besî
kaşd-ı cânım müdde'ası êlgâ istid'â besî (İ-, F 66^a, D-)

187: [Tahmîs-i Şâhî be-ğazel-i Hüseyinî]

remel: fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

ol ki cevrlâp yuraç taşlar vefâsıdın mênî
eylâmâs hürsend vaşl-ı cân-fezâsıdın mênî (İ-, F 67^b, D-)

Terci'-est-i Īnân

188: Ahreb

hurremlıgını ki kûyıdın yetsâ şabâ
yêtkürsâ nevid-i vaşl u peygâm-ı vefâ (İ-, F 69^b, D-. Yalnız üç beyit yazılmıştır.)

Sonuç

Şâhî Divânı'nın İ nüshası, şair henüz hayatta iken 895/1489'da istinsah edilmiş olup muhtemelen onun kontrolünden geçmiştir. Bu yazmada 109 şiir mevcuttur. Bunlardan 95'i diğerlerinde yok iken 3'ü F'de ve 7'si D'de de bulunmaktadır. Şiirlerin 4'ü ise bütün nüshalarda vardır. Şiirlerin 84'ü remel bahrinin fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün, 1'i fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün; 5'i hezec bahrinin mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün; 1'i muzari bahrinin mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün kalıbı ile yazılmıştır. Nüshadaki 17 rubai ise ahreb kalıpları ile kaleme alınmıştır.

Divân'ın F nüshası bir mecmua içinde yer almakta olup toplam 86 şiir ihtiva etmektedir. Şiirlerden 57'si yalnız bu yazmada bulunmakta iken 3'ü İ ve 22'si D'de de vardır. 4 şiir ise bütün nüshalarda ortaktır. F'deki şiirlerin 75'i remel bahrinin fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün, 1'i fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün

fe‘ilün; 8’i hezec bahrinin mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün, 1’i müctes bahrinin mefâ‘ilün fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün kalıbı ile yazılmıştır. 1 terci’-bendin vezni ise ahrebtir.

Dîvân’ın İngiltere nüshaları ile İ ve F nüshalarını karşılaştırdığımızda şöyle bir sonuç ortaya çıkmaktadır: Yalnız İ nüshasında olan şiir sayısı 95, yalnız F’de bulunan şiir sayısı 57, İ ve F nüshalarında ortak olan şiir sayısı ise 3’tür. Buna göre yalnız İ ve F nüshalarında D’de olmayan 155 yeni şiir yer almaktadır. Sonuçta bu iki nüsha, şiir bakımından *Şâhî Dîvânı*’na önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır.

Kaynakça

- Arat, R. R. (hızl.) (2006). *Gazi Zahîreddin Muhammed Babur, Baburnâme (Vekayi)*. Kabalıcı Yayınevi. İstanbul.
- Bal, S. (2013). *British Museum Turki Ms 23’te Kayıtlı Çağatayca Şâhî Divanındaki Gazeller (vr. 1b-10b; Transkripsiyon, Çeviri, Sözlük)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Eckmann, J. (2003). *Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar*. Yayına hızl. Osman Fikri Sertkaya. Türk Dil Kurumu. Ankara.
- Eraslan, K. (hızl.) (2001). *Alî Şîr Nevâyî, Mecâlisü’n-Nefâyis I (Giriş ve Metin), II (Çeviri ve Notlar)*, Türk Dil Kurumu, Ankara.
- Kılıç, F. (2007). ”Şâhî (Mesud Mirza) ve Çağatayca Divanının Bilinmeyen Bir Nüshası”. *Edebiyat ve Dil Yazıları Mustafa İsen’e Armağan*. ed. Ayşenur Külahlıoğlu İslam - Süer Eker. s. 389-393.
- Lugal, N. (çev.) (2011). *Devletşah, Tezkiretü’ş-şu’arâ*. Pinhan Yayıncılık. İstanbul.
- Mirzaev, T. (2001). *Sultan Mes’ud Mirza Şahiy Devan*. Özbekistan Respublikası Fenler Akademiyası Alişer Nevaiy Namidagi Til ve Adabiyat İnstituti. Taşkent.
- Tekcan, M. (2005). *Mesud Mirza Şâhî Divan*. Doğu Kütüphanesi Yayıncılık. İstanbul.